

»150. OBLETNICA ROJSTVA MOHANDASA KARAMCHANDA »MAHATME« GANDHIJA IN 12. SVETOVNI DAN NENASILJA«

2. oktobra 1869 se je v mestu Porbandar v Gundžaratu v Indiji rodil politik/odvetnik/politični pisec/novinar/filozof/avtobiograf/esejist/časopisni urednik/borec za človekove pravice/pisec spominov/ človekoljub/mirovni aktivist/revolucionar Mohandasa Karamchanda Gandhija. V svetovno kolektivno zavest se je zapisal z nadimkom Mahatma, kar v sanskrtu pomeni Velika duša. Prvi naj bi ga tako poimenoval Gandhija pesnik Rabindranath Tagore in Gandhi v svoji avtobiografiji pojasni, da sam tega naziva ni nikoli cenil in je bil zanj tudi boleč. Skozi življenje je spoznaval krivice indijske in svetovne združbe in velja za enega od tvorcev sodobne Indije in vplivnega zagovornika satjagrahe (nenasilnega protesta) kot sredstva revolucije. Izpostavljen je kot pomemben politik osamosvajanja in oblikovanja nove postkolonialne Indije. Gandhi je pa tudi bil poet z znanimi povedmi. "Brez žebnja ne moreš popraviti steno na hiši" je samo eden od znanih Gandhija izrekov. Kot mlad odvetnik je z bojem za pravice najemnih delavcev in drugih indijskih gospodarstvenikov v Južni Afriki iskal način za uveljavitev pravic Indijcev. Gandhijevo načelo satjagrahe, po navadi grobo prevedeno kot »pot resnice« ali »težnja za dušo«, je navdihnilo generacije demokratičnih aktivistov. Mahatma Gandhi in njegovi življenjski dosežki so unikatni v politični zgodovini sveta. Domislil se je popolnoma novih in humanih načinov za osvobodilno vojno okupirane Indije in izvajal ter uporabljal ta sredstva z veliko energije in predanosti. Moralni vpliv, ki ga je vzbudil v zavesti premošljuječih ljudi vsega civiliziranega sveta, bo verjetno veliko bolj trajen, kot se zdi v časih, ki povečujejo sile brutalnega nasilja. Dolgoživost bo imelo zagotovljeno samo delo državnika, kateremu je/bo uspelo prebuditi in omogočiti moralno moč svojih ljudstev z lastnim zgledom ter izobraževalnimi deli. Generacije, ki prihajajo, bodo težko verjele, da je takšna oseba, kot je bil Gandhi, dejansko obstajala in živela. Že za časa svojega življenja je bil Gandhi pomemben tudi za zgodnje gibanje New Age. Najbolj znana med njegovimi idejnimi nasledniki sta bila Martin Luther King mlajši in Rolihlahla »Nelson« Mandela. Po Gandhiju se imenuje nešteto ulic, cest in središč v Indiji in širom sveta. Leta 1948 je UNESCO razglasil 30. januar, dan Gandhijeve smrti, za šolski dan nenasilja in miru; v nekaterih državah južne poloble ga praznujejo 30. marca. Kljub vsemu pa Gandhi ni, navkljub petkratni nominaciji, zaradi najrazličnejših nacionalističnih zadržkov nikoli prejel Nobelove nagrade za mir. Ko je 14. dalajlama leta 1989 prejel Nobelovo nagrado za mir, je predsednik Nobelove akademije poudaril, da je ta nagrada »delno posvečena tudi spominu na Mahatmo Gandhija«, kateremu se je za navdih zahvalil tudi sam nagrajenec, ki je v časa podelitve nagrade živel v izgnanstvu v Indiji. Leta 2007 je Generalna skupščina Organizacije združenih narodov (OZN) razglasila 2. oktober, Gandhijev rojstni dan, za mednarodni dan nenasilja. Istočasno obhajajo ta dan v Indiji kot enega od le treh državnih praznikov. Mesto Slovenj Gradec se ponša s častnim naslovom naziva Glasnik miru. Usmeritev Mesta glasnika miru (Peace Messenger City) je promoviranje ideje manj nasilnega in bolj humanega sveta, sveta v katerem vlada strpnost in medsebojno spoštovanje, s čimer so izpolnjene zahteve za boljše razumevanje miru na podlagi pravičnosti in človekovih pravic. Prav zaradi slednjega je bil po mnenju Indije Slovenj Gradec pravo mesto za postavitve spomenika slavnemu indijskemu voditelju Mahatme Gandhija, ki je živel in širil idejo nenasilnega delovanja. Tako so 2. oktobra 2010, v parku na križišču Glavnega trga in Pohorske ceste, kot darilo Indije oziroma indijskega veleposlaništva v Sloveniji, odkrili njegov spomenik. Kip je, v Gandhijevi značilni drži, oblikoval svetovno znani indijski kipar Ram Vanji Sutar (1925-).

Koroško filatelistično društvo (KFD) je, v sodelovanju z Mestno občino Slovenj Gradec (MO SG), v počastitev 150. obletnice rojstva politika in mirovnega aktivista Mohandasa Karamchanda »Mahatme« Gandhija in 12. mednarodnega dneva nenasilja, pripravilo priložnostni filatelistični sklop. Le-ta je zasnovan na do- in preoblikovanju podobe Mahatme Gandhija. Sklop je oblikoval arh. Borut Bončina.

Filatelistični sklop sestavljajo:

- en (1) priložnostni poštni žig (2380 Slovenj Gradec, 2. 10. 2019),
- ena (1) priložnostna pisemska ovojnica (KFD 204/2019). in
- ena (1) maksimum-karta/razglednica (KFD 205/2019).

Za frankiranje je bila uporabljena priložnostna poštna znamka Pošte Slovenije (nominala 0,70 EUR, 27. 9. 2019), izdana v počastitev 150-letnice rojstva Mahatme Gandhija.

Na ilustraciji priložnostne pisemske ovojnice je umeščeno njegovo poprsje (pogled v levo), simbolno podloženo s krožnim barvnim spektrom kot označevalcem nenasilja. Napis obeležuje tako 150. obletnico Gandhijevega rojstnega dne kot tudi to, da je Generalna skupščina OZN leta 2007, Gandhiju v čast in spomin, razglasila 2. oktober za mednarodni dan nenasilja. Na dnu sta dodana zapisa (Mohandas Karamchand Gandhi in satjagrahe) v zapisu abecede »devanāgarī«. V desnem zgornjem vogalu je trovrstično umeščen Gandhijev citat o nenasilju. Na priložnostnem poštne žigu je Gandhijevo oglavje (pogled naravnost) postavljeno v osredje, pod njim je dodan še njegov podpis. Na risni strani MK je prikazan Gandhijev kip v Slovenj Gradcu, na pisni strani pa njegov dokolenski portret iz leta 1931, katerega oglavje je povzeto v risbi na žigu. V desnem zgornjem vogalu MK sta črtno umeščena znak Indije in slovenjgraški grb. Od srede, 2. oktobra 2019, bo v avli graščine Rotenturn/Mestna občina Slovenj Gradec (www.slovenjgradec.si) na ogled priložnostna filatelistične razstava (Jože Keber, KFD).

Borut Bončina